

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1383,Pierwsze-lata-Nowej-Huty-na-wystawie-802-procent-normy-Warszawa-730-lipca-2007-r.html>
05.04.2026, 18:08

Pierwsze lata Nowej Huty na wystawie „802 procent normy” - Warszawa, 7-30 lipca 2007 r.

17.07.2007

7 lipca 2007 r. w Sali Marmurowej Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie otwarto przygotowaną przez Fundację Imago Mundi wystawę „802 procent normy”. Na zdjęciach autorstwa wybitnych fotografów Henryka Makarewicza i Wiktora Pentala można obejrzeć pierwsze lata Nowej Huty – jednego z czołowych symboli komunizmu w Polsce. Uwieczniona została nie tylko budowa kombinatu im. Lenina, lecz także różne aspekty życia w wybudowanej od podstaw dzielnicy przemysłowej Krakowa. Patronat honorowy nad wystawą objął Instytut Pamięci Narodowej. Ekspozycja będzie czynna do 30 lipca w godz. 10:00-19:00.

- [Wystawa „802 procent normy”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

802 PROCENT
NORMY

7-31 lipca 2007 roku
Sala Marmurowa
Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie
Plac Defilad 1

>> PRZODOWNICY PRACY WRACAJĄ NA ULICE MIAST <<

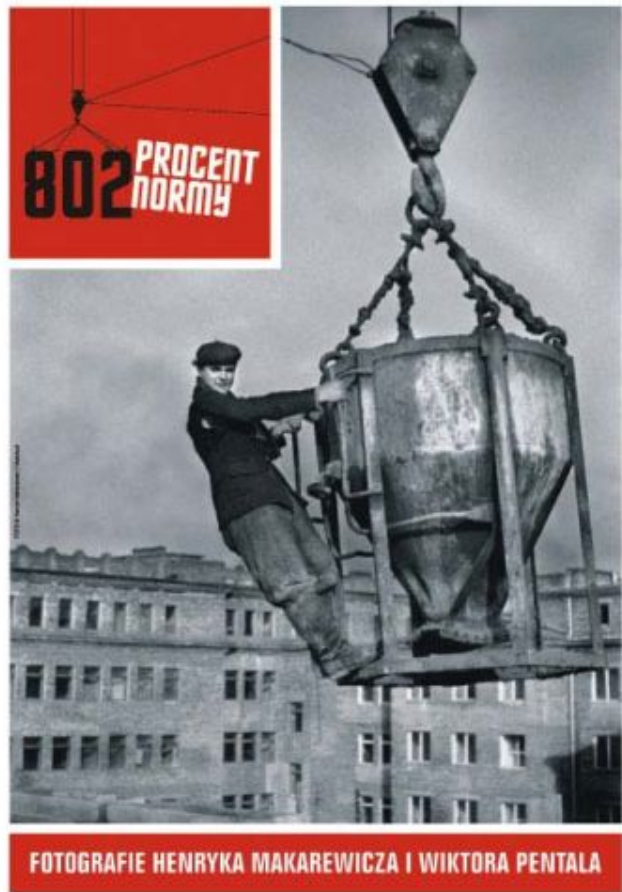
Pierwsze lata Nowej Huty na fotografiach

Henryka Makarewicz
Wiktora Pentala

www.802procent.pl

patron honorowy:		patron:			Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
organizacja wystawy:				Projekt patronowy Fundacji Kultury Narodowej	
	partner:				
patroni medialni:					
sponsorzy:		mecenat:			

3

Pierwsze lata Nowej Huty w obiektywie

Henryka Makarewicza i Wiktora Pentala

Sala Marmurowa Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie - Plac Defilad 1 |
| elewacje PKiN | ulice Warszawy | 7-31 lipca 2007

Wystawa 802 procent normy przypomina twórczość dwóch wielkich fotografów, którzy dokumentowali pierwsze lata Nowej Huty – Henryka Makarewicza i Wiktora Pentala. Do dziś żaden z nich nie doczekał się szerszej prezentacji. Kiedy oglądamy zdjęcia Makarewicza i Pentala, uderza w nich pewien wspólny ton: silnie zaznaczony, odautorski komentarz, często ironiczny wobec rzeczywistości – stąd przez dziesięciolecia wiele z tych zdjęć nie mogło się nigdzie ukazać. W ich fotografiach widać odbicie ówczesnych światowych trendów, do których nawiązywali dzięki intuicji i wrażliwości.

Henryk Makarewicz (1917-1984)
fotograf, na co dzień operator Polskiej Kroniki Filmowej. Prowadził dokumentację Nowej Huty od samych jej początków. Jego rozpoznawalny, elegancki styl przyrównać można do Henri Cartier-Bressona: zawsze w sercu wydarzeń, fotograf czyni na decydujący moment, kiedy wszystkie elementy kadru złożą się w idealną całość. W dziele Makarewicza uderza przede wszystkim właśnie perfekcja formalna, poszukiwanie kadru doskonałego.

Wiktor Pental (1920)
fotoreporter, budowniczy Nowej Huty. Wywodzący się z tradycji humanistycznej, w swoich fotografiach bliższy człowiekowi. Tak jak Robert Doisneau, do którego zdjęć można przyrównać jego prace, skupia się na jednym temacie: całe jego dzieło fotograficzne dotyczy Nowej Huty, a w centrum zawsze pozostaje istota ludzka. Pental traktuje go z ciepłym, czułym humorem, nigdy zaś z dystansem.

Indywidualne inicjatywy artystyczne w ramach Fundacji Imago Mundi realizowane przez: Anę Brzozkiewicz-Skaryńska, Agnieszka Mierzejewska-Kozłowska, Alicja Gąsior, Aneta Gładyszewska, Beata Kozłowska, Michał Kozłowski, Patrycja Dąbrowska

www.802procent.pl

Imago Mundi - obraz świata, świat w obrazie

Fundacja Imago Mundi powstała w 2005 roku z inicjatywy środowiska krakowskich fotodokumentalistów. Jej celem jest upowszechnianie sztuki wizualnych, zwłaszcza fotografii. Stosuje przy tym niekonwencjonalne strategie wystawiennicze i wykorzystuje najnowsze technologie.

Wśród głównych działań Imago Mundi jest współorganizacja Miesiąca Fotografii w Krakowie, jednego z największych tego typu wydarzeń w Europie. Fundacja organizuje wystawy w galeriach i w plenerze, warsztaty, pokazy filmów i spotkania z autorami. Imago Mundi tworzy obecnie galerię fotografii kolekcjonerskiej oraz prężnie rozwijającą się, bezpłatnie dostępną cyfrową bibliotekę audiowizualnych z całego świata.

Współorganizacja: Kolekcja Fotografii i Sztuki | Galeria Cerekci | Kolegium i6 | Fundacja na Rzecz Prawdy i Słowa Wizualnych

4

Nowa Huta, sztandarowe przedsięwzięcie planu sześciolletniego (1950-1955), to jeden z czelowych symboli komunizmu w Polsce. Napiływ wielkich rzesz ludzi ze wsi na wielką budowę ogromnej huty (nazwanej imieniem W.I. Lenina) i włączenie ich w przestrzeń równocześnie budowanego wzorcowego miasta socrealizmu, nasyconego ich wysiłku i oddzielenia od rzeczywistości, stworzenie jedynie dotąd nieznanej przestrzeni symbolicznej (sorealizacyjna architektura, presja propagandy, nieobecność Kościoła, religii i tradycyjnej inteligencji) – wszystko to miało ukształtować nowego Polaka, budowniczego sowieckiej Polski. Miasto powstałe w ciągu kilku lat wokół kombinatu metalurgicznego, stało się wreszcie wielkim laboratorium socrealizmu w urbanistyce i sztuce. Przytaczający w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych, socrealistyczny kanon do dziś jest istotnym elementem architektury starszej części dzielnicy.

Nowa Huta jest jednak także symbolem ciężkiej dogmatycznej ideologii w wierzeniu z rzeczywistością. Propagandowy wizerunek – miasta, kombinatu i społeczności – przelaniał niewyobraźalny prymitywizm bytowania i kwestionowanie norm moralnych prostych ludzi, rzuconych w chaos wielkiej budowy i pozabawionych codziennego obcowania z dotychczasowymi kulturowymi symbolami i instytucjami – Kościołem, lokalną społecznością, rodziną z jej tradycyjnym zapleczem moralnym. Wywodzący się ze wsi robotnicy nie byli skłonni wyrzec się swej tożsamości za cenę awansu społecznego – chcieli jednego i drugiego. W miarę upływu czasu Nowa Huta stała się najpierw ośrodkiem fermentu i oporu społecznego, później zaś opozycji. Społeczność Nowej Huty była modelem wręcz przykładem narodził i utrwalenie się mechanizmu, który zdecydował o ideowej i społecznej klęsce komunizmu - narastania sprzeciwu robotników wobec dyktatury sprawowanej formalnie w ich imieniu przez nie reprezentowanej przez nią ideologii. Nawspicie roku 1958, zamieszki w obronie krzyża w 1960, zakończone sukcesem wieloletnie zabiegi krakowskiej kurii archidiecezjalnej o budowę Kościoła w Nowej Hucie, refleksy ogólnopolskich przełomów z lat 1968 i 1970, próby tworzenia załógów opozycji – to procesy i wydarzenia, które uformowały nowohucką społeczność.

Sama Nowa Huta, powstała jako przeciwwaga dla tradycyjnie antykomunistycznego i niepodległościowego Krakowa, stała się zresztą z czasem jedną z krakowskich dzielnic – o wyraźnej własnej specyfice.

Nowa Huta to wreszcie jeden z symboli rewolucji „Solidarności” 1980-1981, które przywróciła Polakom poczucie wolności i potrzebę niepodległości. Kombinat imienia Lenina stał się bazą jednej z najważniejszych struktur NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. znaczenie ośrodka nowohuckiego nie zmalało – w kombinacie utrzymana została w podziemiu prężna organizacja związkowa „Solidarność”, prowadząca działalność polityczną i samopomocową oraz przez długi czas de facto kierująca związkowym Regionem Małopolska. Szeroka aleja Nowej Huty w latach osiemdziesiątych stała się główną – obok Gdańska i Wrocławia – areną solidarnościowych demonstracji i walk ulicznych z ZOMO. Strajk nowohucki w 1988 r., obok sprzeciwu stoczniowców gdańskich, był jednym z punktów zwrotnych najnowszej historii Polski – otwierając przejściowy okres negocjacji okrągłego stołu i zwyciężając dla Solidarności wyborów 4 czerwca 1989 r., upadku systemu komunistycznego i odzyskania niepodległości.

Janusz Kurtyka | Prace Instytutu Pamięi Narodowej